

Publicaties Joop van der Horst

Boeken

- *Kleine Middelnederlandse Syntaxis*, Amsterdam 1981; 2e druk Amsterdam 1984; 3e druk Amsterdam 1989; 4e druk, Amsterdam 1994.
- (Samen met E.A. Binnerts:) *Jan Klaassen op herhaling. Een andere kijk op grammatica*, Amsterdam 1984.
- *Historische Grammatica en Taaltekens*, dissertatie, Alblasserdam 1986.
- *Korte geschiedenis van de Nederlandse taal*, Den Haag 1989; 2e druk idem 1989; 3e, uitgebreide en herziene druk, Amsterdam 1992.; 4e druk Den Haag 2000.
- *Analytische Taalkunde*, uitg. M. Nijhoff, Groningen 1995.
- *Het gezegde & Co.; beschouwingen over taal en zo*, uitg. Sdu, Den Haag 1995.
- (Samen met K. van der Horst) *Geschiedenis van het Nederlands in de twintigste eeuw*, Den Haag/Antwerpen 1999.
- (Samen met A. Quak) *Inleiding Oudnederlands*, Leuven 2002.
- reprint-editie van Jan Des Roches, *Nieuwe Nederduytsche Spraek-konst (1761)*, Amsterdam 2007, in samenwerking met J. Smeyers.
- *Geschiedenis van de Nederlandse Syntaxis*, Leuven 2008.
- *Het einde van de standaardtaal; een wisseling van Europese taalcultuur*, Amsterdam 2008.

Artikelen

- "Van organisme naar mechanisme; 1870", in: *Taalverandering in Nederlandse dialecten. Honderd jaar dialectvragenlijsten 1879-1979*, ed. Marinel Gerritsen, Muiderberg 1979, 21-35.
- (Samen met M.J. van der Wal) "Negatieverschijnselen en woordvolgorde in de geschiedenis van het Nederlands", *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde* 95 (1979), 6-37.
- "Samentrekking diachronisch", in: *Studies voor Damsteegt*, Leiden 1981, 92-105.
- "Over vorm en inhoud van bijzinnen", in: *Vorm en functie in tekst en taal*, Leiden 1984, 154-179.
- (Samen met M.J. van der Wal:) "Een repliek", *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en Letterkunde* 100 (1984), 283-293.
- "Verkenning van onpersoonlijke constructies", *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde* 101 (1985), 34-63 en 81-92.
- "Veranderingen in het hedendaagse Nederlands", *Ons Erfdeel* 28 (1985), 57-65.
- "Over relatief dat en wat", *De Nieuwe Taalgids* 81 (1988), 194-205.
- "Is weglating van het voegwoord *dat* typisch voor 19de-eeuwse vrouwen?", in: *Vragende wijs. Vragen over tekst, taal en taalgeschiedenis* (bundel Peeters), Amsterdam 1990, 95-103.
- "Weg ermee? Over gesplitste en ongesplitste voornaamwoordelijke bijwoorden", in: *Jaarboek van de Stichting Instituut voor Nederlandse Lexicologie 1989*, Leiden 1990, 46-57.
- (samen met R.Storm) "Over de geschiedenis van het betrekkelijke voornaamwoordelijk bijwoord", *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde* 107 (1991), 105-119.

- "Iets over veel en vele", in: *De kunst van de grammatica. Artikelen aangeboden aan Frida Balk-Smit Duyzentkunst*, red. E.C. Schermer-Vermeer, W.G. Klooster en A.F. Florijn, Amsterdam 1992, 111-118.
- "De Saussure en de waarneembaarheid van betekenis", *Forum der Letteren* 33 (1992), 29-34.
- "Taaltekens en moeilijke zn-groepen", in: *Voortgang; Jaarboek voor de Neerlandistiek* XII (1991), Amsterdam 1992, 265-280.
- "Splitsen of niet-splitsen van voornaamwoordelijke bijwoorden", *Forum der Letteren* 33 (1992), 127-147.
- "Voornaamwoordelijke bijwoorden in 16de-eeuws Nederlands", *Spektator* 22 (1993), 290-308.
- "Rode en groene volgorde en analytische taalkunde", *Voortgang; Jaarboek voor de Neerlandistiek* 14 (1994), 187-197.
- "Klemtonen en voornaamwoordelijke bijwoorden", *Leuvense Bijdragen* 86 (1997), 251-261.
- "Geschiedenis van de Nederlandse syntaxis" in: M.C. van den Toorn, J.A. van Leuvensteijn, W.J.J. Pijnenburg & J.M. van der Horst (eds.), *Geschiedenis van de Nederlandse taal*, Amsterdam University Press 1997, 59-66, 121-129, 219-225 en 419-429.
- "Een lastige spellingregel", in: *Grammaticaal Spektakel; artikelen aangeboden aan Ina Schermer-Vermeer*, ed. E.H.C. Elffers-van Ketel, J.M. van der Horst & W.G. Klooster, Amsterdam 1997, 115-121.
- "Over en naar aanleiding van Zuid-Nederlandse doorbrekingen", in: *Taal in tijd en ruimte (Bundel Cor van Bree)*, red. Ariane van Santen en Marijke van der Wal, Leiden 1997, 299-307.
- "Over de geschiedenis van de Nederlandse hulpwerkwoorden", in: *Eerste Amsterdams Colloquium Nederlandse Taalkunde; 10 en 11 december 1997*, ed. W.G. Klooster e.a., Amsterdam 1998, 101-119.
- "Doen in Old and Early Middle Dutch: a comparative approach", in: *DO in English, Dutch and German; history and present-day variation*, ed. Ingrid Tiekens-Boon van Ostade, Marijke van der Wal & Arjan van Leuvensteijn, Amsterdam/Münster 1998, 53-64.
- "De keerzijde van syntactische vernieuwing", in: *Samengevoegde woorden; voor Wim Klooster bij zijn afscheid als hoogleraar*, ed. Hans den Besten, Els Elffers en Jan Luif, Amsterdam 2000, 145-151.
- "Over de toekomst van het lezen", in: *Perspectieven voor de internationale neerlandistiek in de 21ste eeuw; Handelingen 14de Colloquium Neerlandicum*, ed. G. Elshout e.a., z.p. 2001, 17-30.
- "Geschiedenis van een taalnorm: de doorbroken werkwoordelijke eindgroep I en II", *Versl. Meded. Kon. Ak. Taal- en Letk.* 112 (2002), 529-556 en 113 (2003), 141-161.
- "De plaats van de persoonsvorm in de 'Wachtendonckse Psalmen'", *Amsterdamer Beiträge* 57 (2003), 269-280.
- "Syntaxis in beweging", *Neerlandica extra Muros* 41 (2003), 1-11.
- "Een poging tot; verkenning van de Prepositio Peterburgensis", in: *Waar gaat het Nederlands naartoe? Panorama van een taal*, ed. Jan Stroop, Amsterdam 2003, 270-276.
- (Samen met Freek Van de Velde) "Zo vreemd een groep", *Taal en Tongval* (2002-2003), 237-250.

- "Schreef J.B.C. Verlooy echt zo gebrekkig? Het 19de/20ste-eeuwse beeld van de 18de eeuw getoetst", *Versl. Meded. Kon. Ak. Taal- en Letk.* 114 (2004), 71-82.
- "Want en wegens", in: *Taal in verandering; artikelen aangeboden aan Arjan van Leuvensteijn*, eds. Saskia Daalder, Theo Janssen en Jan Noordegraaf, Amsterdam/Münster 2004, 17-22.
- "Progressief aan het + infinitief", in: *Gehugdic sis samnungun thinro; liber amicorum W.J.J. Pijnenburg*, ed. Arend Quak & Tanneke Schoonheim, z.p. 2005, 131-140.
- (samen met Luk Draye) "Hebben/haben versus zijn/sein in drieledige werkwoordsgroepen in het Duits en het Nederlands", in: *Nederlands tussen Duits en Engels; handelingen van de workshop op 30 september en 1 oktober 2005 aan de Freie Universität Berlin*, ed. Matthias Hüning, Ulrike Vogl, Ton van der Wouden en Arie Verhagen, Leiden 2006, 229-242.
- "Oudnederlands en de positie van het werkwoord", in: *'Twai tigjus jere'; jubileumnummer van het Mededelingenblad van de Vereniging van Oudgermanisten*, red. Carole Post van der Linde & Lars van Wezel, Amsterdam 2007, 55-66.

Overige

- Recensie van P.G.J. van Sterkenburg, *Een Glossarium van XVII-eeuws Nederlands*, *Forum der Letteren* 17 (1976), 249-252.
- "De Nederlandse Taalunie nog niet wat zij wezen moet", *Onze Taal* 46 (1977), 70-72.
- Lemma "Algemeen Beschaafd Nederlands" t.b.v. de *Grote Winkler Prins Encyclopedie*.
- Recensie van Dede Brouwer e.a., *Vrouwentaal en mannenpraat*, *Onze Taal* 48 (1979), 73-75.
- "Veranderend taalgevoel", *De Gids* 143 (1980), 168-173.
- "De taalunie", *Onze Taal* 49 (1980), 103-104.
- Recensie van *Achtergronden van spelling etc.*, *Leuvense Bijdragen* 69 (1980), 99-102.
- Recensie van C. van de Ketterij, *Instructiegrammatica Middelnederlands*, *Spektator* 10 (1980/1981), 380-383.
- Grondige herziening van het lemma 'Nederlandse Taal' t.b.v. de *Grote Winkler Prins Encyclopedie*.
- "Van ... een tipje van de sluier", *Onze Taal* 51 (1982), 88-89.
- Recensie van C. van de Ketterij, *Grammaticale interpretatie van Middelnederlandse teksten. Werkboek*, *Spektator* 11 (1981/1982), 443.
- Recensie van A.L. Kok, *Ontwerp der Neder-duitsche letter-kunst* editie G.R.W. Dibbets, *De Nieuwe Taalgids* 75 (1982), 349-350.
- De lemmata 'Spelling' en 'Nederlandse Taalunie' t.b.v. de *Grote Winkler Prins Encyclopedie*.
- Recensie van P.H. v.d.Plank, *Taalsociologie*, in: *Ons Erfdeel* 29 (1986), 468-469.
- Recensie van Visies op Spelling, red. E. Assink en G. Verhoeven, *Ons Erfdeel* 29 (1986), 307-308.
- "Verlegen als hij is en zo dik als ze is", *Forum der Letteren* 28 (1987), afl.4, blz. 83-84.
- "Parabel van de normatieve grammatica", *Onze Taal* 56 (1987), 85.

- "Dat is het wat hun vaak doen", *Onze Taal* 57 (1988), 82-84.
- "De Croma-verandering", *Onze Taal* 57 (1988), 172-173. [ook in: *Taaltumult*, ed. Ewoud Sanders, Amsterdam 2002, 191-194].
- Recensie van J.van Donselaar, *Woordenboek van het Surinaams- Nederlands*, 2e druk, Muiderberg 1989, in: *Ons Erfdeel* 32 (1989), nr.4, 627-628.
- Recensie van P.A.F.van Veen, *Etymologisch woordenboek*, Utrecht/Antwerpen 1989, in: *Ons Erfdeel* 33 (1990), 455-457.
- recensie van C.van Bree, *Historische taalkunde*, in *Spektator* 20 (1991), 381-382.
- "Kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra muros* 31 (1993) afl.3, 28-31.
- "Uit een stroom van boeken over taal", recensie van *Gronings verkouden* (P.Uit den Boogaart), *Prisma van de eufemismen* (R.Reinsma), *Aju paraplu* (H. van Gelder) en *Woord, ik bemin je* (M. Philippa, in: *Ons Erfdeel* 36 (1993), 620-621.
- "Over de geschiedenis van het Nederlands", *Ons Erfdeel* 37 (1994), 169-175.
- "Van partikels tot fraseologismen; Kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra muros* 32 (1994), afl.3, 38-42.
- artikel "Nolst Trénité" in: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, red. J. Charité en A.J.C.M. Gabriëls, deel IV, 361-363, Den Haag 1994.
- recensie van O. Vries, *Naar ploeg en koestal vluchtte uw taal*, Leeuwarden 1993, in: *Tijdschrift voor geschiedenis* 108 (1995), 200-202.
- "Taalverandering in de 20ste eeuw", *Ons Erfdeel* 38 (1995), 69-74.
- "Een taalregel waar(mee) iets (mee) mis is", *Onze Taal* 64 (1995), 144-145.
- "Over gezag en norm in taaladviesing", in: *Schrijfwijsheden; visies op taal en taaladvies*, ed. Ted Sanders en Peter Smulders, Den Haag 1996, 93-98. [Ook in: *Onze Taal* 65 (1996), 28-29].
- "Tijdschriften, spelling en naslagwerken; kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra Muros* 34 (1996), 36-40.
- "A brief history of the Dutch language", *The Low Countries 1996/1997*, Rekkem 1996, 163-172.
- "Feit is dat we 't nog niet zeker weten", *Nederlands van Nu* 44 (1996), 113-115.
- "Standaardtaal en splijtzwam; Kroniek van de Taalkunde", *Neerlandica extra Muros* 35 (1997), 56-60.
- Recensie van *Leidse Mores; aspecten van taalnormering* (Leiden 1996), in: *Nederlandse Taalkunde* 2 (1997), 168-169.
- "Etymologie, passief en nog wat; kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra Muros* 36 (1998), 61-65.
- "Van WNT en ANS tot Poldernederlands; kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra Muros* 37 (1999), 47-52.
- "De ideale standaardtaal", *Onze Alma Mater* 53 (1999), 329-337.
- "Gezelle en de taalwetenschap", in: *'t Is al zoo van buiten, 't is al zoo van bin'; Guido Gezelle in Kortrijk 1872-1899*, ed. J. Van Iseghem, Kortrijk 1999, 95-101.
- "De Croma-constructie en andere verborgen veranderingen in de Nederlandse grammatica", in: *Taalboek van de eeuw*, red. Peter Burger & Jaap de Jong, Den Haag/Antwerpen 1999, 186-198.
- recensie van H. Takada, *Grammatik und Sprachwirklichkeit von 1640-1700*, in: *Leuvense Bijdragen* 88 (1999), 204-205.
- "Praepositio Peterburgensis", *Nederlands van Nu* 47 (1999), 120-122.
- "De betekenis van Gezelles taalkundige activiteit", in: *Een eeuw Gezelle, 1899-1999*, ed. P. Couttenier, z.p. [Leuven] 2000, 27-37.

- "De taal staat niet stil; kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra Muros* 38 (2000), 36-41.
- recensie van A. & E. Dittmer, *Studien zur Wortstellung - Satzgliedstellung in der althochdeutschen Tatianübersetzung* (1998) in: *Amsterdamer Beiträge zur älteren Germanistik* 53 (2000??), 237-240.
- "Rood licht voor groen", *Nederlands van Nu* 48 (2000), 92-94.
- "Een rijke oogst; kroniek van de taalkunde", *Neerlandica extra Muros* 39 (2001), 51-55.
- "Kroniek van de taalkunde 2000/2001", *Neerlandica extra Muros* 40 (2002), 72-77.
- "Het nieuwe krijgen; hoe er een hulpwerkwoord bij komt", *Onze Taal* 71 (2002), 174-176.
- "De zorgdraag-verandering", *Onze Taal* 71 (2002), 284-286.
- recensie *Zur Geschichte der Nominalgruppe im älteren Deutsch*, in: *Amsterdamer Beiträge* 56 (2002), 238-240.
- "Kroniek van de taalkunde 2001/2002", *Neerlandica extra Muros* 41 (2003), 42-47.
- "Tal van informatie", *Onze Taal* 72 (2003), 58-60.
- Recensie van L. Koelmans, *Het Nederlands van Michiel de Ruyter; morfologie, woordvorming, syntaxis*, Assen 2001: *Leuvense Bijdragen* 92 (2003), 261-263.
- "Kroniek van de taalkunde 2002/2003", *Neerlandica extra Muros* 42 (2004), 53-59.
- "Werkwoordelijke verbindingen", in: *Taeldeman, man van de taal, schatbewaarder van de taal*, ed. Johan De Caluwe e.a., Gent 2004, 831-839.
- recensie van M. Philippa, F. Debrabandere & A. Quak, *Etymologisch Woordenboek van het Nederlands deel I (A/E)*, Amsterdam 2003, in: *Neerlandia/ Nederlands van Nu* 52 (2004), 27-29.
- "Met (het) oog op morgen; de verdwijning van lidwoorden uit vaste verbindingen", *Onze Taal* 73 (2004), 96-98.
- "Op hem verliefd/verliefd op hem; het feilloze aanpassings-vermogen van de taal", *Onze Taal* 73 (2004), 170-172.
- "Over de taal van J.B.C. Verlooy (1)", *Neerlandia/Nederlands van nu* 52 (2004), afl. 3, 36-37.
- "Over de taal van J.B.C. Verlooy (2)", *Neerlandia/Nederlands van nu* 52 (2004), afl. 4, 28-30.
- "Kroniek van de taalkunde 2003/2004", *Neerlandica extra Muros* 43 (2005), 73-78.
- "Een Geschiedenis van de Nederlandse Syntaxis", in: *Taal als levenswerk. Aspecten van de Nederlandse Taalkunde* [= bundel Noline van der Sijs], red.: Jaap Engelsman, Joep Kruijssen, Ewoud Sanders en Rob Tempelaars, Den Haag 2005, 64-68.
- "Over de taal van J.B.C. Verlooy (3)", *Neerlandia/Nederlands van nu* 53 (2005), afl. 1, 32-35.
- "Hoe is dat kunnen gebeuren? Vlaamse zinswending als toekomstig Nederlands", *Onze Taal* 74 (2005), 100-102.
- "Nederlands: voor- en achteruit", in: *Handelingen van de bijeenkomst van universitaire docenten Nederlands in het Duitse taalgebied, Berlijn 18-20 maart 2004*, ed. A. Berteloot, J. Konst & N. Zwijnenburg, Münster 2005, 82-94.

- "Het Nederlands in de 21ste eeuw", in: *Hoe dichtbij is de toekomst? (Lessen voor de eenentwintigste eeuw XXI)*, ed. Bart Raymaekers & Gerd Van Riel, Leuven 2005, 291-310.
- "Nederlands binnen en buiten", in: *Het belang van kleine talen in een nieuw Europa; verzameling van internationale bijdragen tot de neerlandistiek ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Vakgroep Nederlands* (Károli Gáspár Protestantse Universiteit), ed. Cecilia Bálint, Réka Eszenyi en Orsolya Varga, Budapest 2005, 57-64.
- Recensie van *Talig erfgoed; de zuidelijke Nederlanden in de 14de eeuw*, ed. Edward Vanhoutte, Gent 2002, in: *Leuvense Bijdragen* 94 (2005), 235-238.
- "Wat gebeurde er met (de) moslim Bazarghan?", *Onze Taal* 74 (2005), 314-316.
- "Kroniek van de taalkunde 2004/2005", in *Neerlandica extra Muros* 44 (2006), 61-67.
- "Andere mensen, andere taal", *Onze Taal* 75 (2006), 44-46.
- "Geldhoeveelheid of hoeveelheid geld?" *Onze Taal* 75 (2006), 346-349.
- "Het Nederlands in België", in: A. Begenat-Neuschäfer (ed.), *Belgien im Fokus; Geschichte, Sprachen, Kulturen*, Frankfurt am Main 2007, 233-241.
- "Waarom een prijs? De toegenomen aandacht voor taalkundige popularisering", *Onze Taal* 76 (2007), 54-56.
- "We moeten hun het lastig maken; over een nieuwe zinsvolgorde waarop we konden wachten", *Onze Taal* 76 (2007), 126-128.
- "Waarom de toekomst van een taal voorspellen?", in: *De toekomst van het Nederlands; onze taal over 75 jaar*, 's-Hertogenbosch 2007, 9-13.
- "Een wisseling van taalcultuur", *VONK/Tidschrift van de vereniging voor het onderwijs in het Nederlands* 38 (2008/2009), 61-63.
- "Herstel van het taallandschap; opkomst en (vooral) neergang van de Renaissance-visie op taal", in *Praagse Perspectieven* 5, ed. Z. Hrnčirova e.a., Praag 2008, 11-20.
- "Niet van deze tijd; waarom een 'Académie néerlandaise' geen goed idee is", *Onze Taal* 77 (2008), 123-125.
- "Browning en de toekomst", *De Brakke Hond* 101 (december 2008), 17-20.
- "Afscheid tegen wil en dank; de toekomst van het handschriftonderwijs", *Onze Taal* 78 (2009), 58-60.
- "De taal verloederd nu eenmaal", *De Groene Amsterdammer* 15 mei 2009.